

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI INFERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tat-18 ta' Jannar, 2008

Avviz Numru. 10/2006

John u Maria konjuġi Azzopardi.

VS

Joseph u Angela konjuġi Buttigieg,
u b'degriet tat-30 ta' Ottubru, 2006,
Dr. Simone Grech
ġiet nominata bħala kuratur Deputat biex
tirrappreżenta lil Joseph u Angela
konjuġi Buttigieg stante li huma imsefrin.

Il-Qorti,

Rat l-Avviż li permezz tiegħu l-atturi talbu lill-konvenuti jgħidu għaliex m'għandhomx jiġu kkundannati minn din il-Qorti sabiex iħallsu lill-atturi s-somma ta' elfejn lira maltija (Lm2000) illi huma kienu tawhom bil-patt u l-kundizzjoni li dawn jiġu ritornati fi żmien xahar minn meta mitluba.

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-ispejjeż tal-preżenti proċedura, tal-ittra bonarja tat-18 ta' Lulju 2006 u tal-ittra uffiċċjali tal-1 ta' Awwissu 2006, u bl-imgħaxijiet mid-data meta ingħataw il-flus sad-data tal-effettiv pagament.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta nomine l-avukat Dottor Simone Grech li eċċepiet illi:

1. Illi preliminarjament l-azzjoni attriċi hija preskritta a tenur tas-subartikoli (e) u (f) ta' l-artikolu 2156 tal-Kodiċi Ċivili;
2. Illi fil-mertu, it-talbiet attriċi qed jiġu kkontestati bħala nfondati kemm fid-dritt kif ukoll fil-fatt, u għandhom jiġu miċħuda kontra l-istess attur;
3. Illi huwa wkoll eċċepit li kif se jiġi ppruvat dettaljatament fil-mori ta' din il-kawża, l-atturi qatt ma sellfu flus lill-konjuġi Buttigieg;

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri oħra fil-jedd u fil-fatt.

Bl-ispejjeż.

Rat il-verbal tagħha tas-26 ta' Ottubru 2007 fejn halliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża.

Semgħet it-trattazzjoni tad-difensuri rispettivi.

Rat in-nota ta' referenzi tal-konvenuta nomine.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-atturi qegħdin jitolbu mingħand il-konvenuti r-restituzzjoni tas-somma ta' flus indikata fl-Avviż, li huma jkkontendu illi għiet mislufa lilhom bil-kondizzjoni li tintradd lura meta tintalab.

In linea preliminari l-konvenuta eċċepiet il-preskrizzjoni a tenur tal-artikolu 2156 (e) u (f) tal-Kodiċi Ċivili. L-atturi

jikkontendu illi dan is-self kien sar permezz ta' skrittura privata datata d-29 ta' Jannar 2000,¹ u għalhekk huwa applikabbli s-subinciz (e) ta' l-artikolu 2156 hawn indikat. Skond dan is-subartikolu jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' ħames snin " **I-azzjonijiet għar-radd ta' flus mogħtija b'self, jekk is-self ma jirriżultax minn att pubbliku.**" Issa fil-każ in eżami, dan l-Avviż ġie ntavolat fis-17 ta' Awissu 2006, u l-ewwel interpellanza ufficċjali għall-ħlas saret biss permezz ta' l-ittra ufficċjali ta' l-1 ta' Awissu 2006,² jiġifieri iżjed minn sitt snin wara li kien sar dan l-allegat self, u għalhekk ma kien hemm ebda interruzzjoni tal-preskrizzjoni fi żmien utili.

Imma l-atturi jsostnu illi l-perijodu dekorribbli għall-fini tal-preskrizzjoni kien jinsab sospiz sakemm l-atturi ma talbux il-ħlas minghand il-konvenuti, skond ma kien ġie miftiehem fl-iskrittura ta' self, u għalhekk fil-fehma tagħhom, dan il-perijodu kellu jibda biss mid-data li fiha l-konvenuti ġew interpellati għall-ewwel darba biex jagħmlu l-ħlas, permezz ta' l-ittra bonarja tat-18 ta' Lulju 2006.³ Din il-Qorti pero' ma taqbel xejn ma tali kontenzzjoni, għax bl-istess argument dan il-perijodu tal-preskrizzjoni seta' jibqa sospiz indefinitivament, għall-grazzja tal-argument, anke għall-erbghin sena jew iżjed, ħaġa li tmur kompletament kontra l-kuncett tal-preskrizzjoni, li permezz tiegħu l-leġislatur ried li l-azzjonijiet ma jibqgħux miftuha wara ċertu żmien. Infatti l-ġurisprudenza hija konkordi fis-sens illi f'każ simili l-preskrizzjoni tibda tgħodd **mid-data tas-self**. Hekk naraw illi l-Qorti ta' l-Appell iddeċidiet illi:

*"Che trattandosi nella specie, secondo la pretensione dello attore, di mutuo circa il quale non venne convenuto ne l'interesse ne' il tempo della restituzione, (bħal ma għandna fil-każ in eżami) e pertanto secondo l'insegnamento piu' accreditato degli scrittori in materia il termine per prescrivere trae il suo incominciamento **dalla data del mutuo**. Ricorda il **Giorgi** ("Delle Obbligazioni" volume VIII pagina 382 Edizione 1911) che: 'bisognerebbe dire che il mutuario a tempo indefinito non*

¹ Dok. JA 3 a fol. 22 tal-process

² Dok. JA 2 a fol. 21, fejn ġiet esebita kopja awtentikata ta' din l-ittra

³ Dok. JA 1 a fol. 20, fejn ġiet esebita kopja vera ta' din l-ittra

*si libera per prescrizione finche' non abbia contraddetto il diritto del mutuante. Cio' nondimeno pochissimi scrittori hanno insegnato questa dottrina. O il prestito e' fruttifero, e allora il pagamento degli interessi interrompe la prescrizione; oppure il mancato pagamento tollerato dal creditore e' negligenza che si traduce in vera inerzia, e basta da se a dar vita alla prescrizione. O il mutuo e' senza interesse, e poiche' nessuno vuole lasciare per un tempo immemorabile il suo danaro nelle mani dell'altro, si intende che il mutuatario debba renderlo alla prima richiesta, secondo l'uso locale. Mancando di fare la richiesta, il mutuante si rende colpevole e cade in prescrizione. Ragion vorebbe che la prescrizione cominciasse dal termine di uso per richiedere la restituzione; ma nell'incertezza molti cattedratici applicano, bene o male, il testo romano **"Sin autem communes nummos credam aut solvam, confestim pro parte mea nascetur actio et liberatio"**, e fanno decorrere la prescrizione **dalla data del contratto**. Confermano questa massima le dottrine moderne, concordi nell'insegnare che nel credito ripetibile a piacimento (quando lo richiederò) o piu generalmente nel credito che dipende da condizione potestativa, la prescrizione comincia subito." ⁴*

Dwar jekk hemmx xi nkompatibilita' bejn l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni u l-eċċezzjoni fil-mertu li l-atturi qatt ma selfu flus lill-konvenuti, u cioè l-ineżistenza tal-kreditu, l-istess Qorti ta' l-Appell qalet inekwivokament illi:

"Che pero' la piu recente giurisprudenza patria in materia (Appello 1 giugno 1931: "Filomena Zahra vs Raffaele Zerafa" e le decisioni stampate ivi citate) ha stabilito non esserci nella nostra legge incompatibilita' tra l'eccezione di inesistenza del debito e l'eccezione di prescrizione, ...".

Hekk ukoll il-Qorti ta' l-Appell Inferjuri ta' Ghawdex, għamlitha ċara illi lanqas ma hemm xi rinunzja taċita għall-preskrizzjoni bil-fatt illi fil-mertu l-konvenuti eċċepew

⁴ Appell : Filippo Borg vs Filippo Saliba ed. : 23.05.1932

Kopja Informali ta' Sentenza

ukoll illi "d-domandi huma nfondati kemm fid-dritt kif ukoll fil-fatt." ⁵

Għal dawn il-motivi, u peress illi tirriżulta fondata l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni kwinkwennali a bażi ta' l-artikolu 2156(e) tal-Kap.12, tilqa' l-eċċezzjoni preliminari tal-konvenuti, u tiċġad it-talba attriċi, bl-ispejjeż kontra l-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁵ ara Appell Inferjuri : "Maltacom p.l.c. vs Paul Piscopo: 5.07.2006